
[2020-60-RE](#)

Causa 2020-60-RE

(Conjunt Residencial Sol-Esquí c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 389-2020. Recurs d'empara

Sentència del 16 de novembre del 2020

BOPA núm. 139, del 25 de novembre del 2020

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 7 d'agost del 2020, per la representació processal de la comunitat de propietaris del Conjunt Residencial Sol-Esquí, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la inactivitat de la jurisdicció ordinària que derivaria en una presumpta vulneració del dret a un procés degut en els seus vessants dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un judici de durada raonable, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, requerint a la Batllia la continuació de forma immediata i urgent de la tramitació de la causa, i, més concretament, la pràctica de la prova pericial que ha de determinar l'abast, la determinació i la quantificació dels danys ocasionats a l'edifici. Així mateix, demana que declari que aquesta part té dret a ser indemnitzada pel retard sofert i per les despeses que se n'han derivat, incloses les d'advocat;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'acte del Tribunal Constitucional del 7 de setembre del 2020 que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, aquesta causa;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 28 de setembre del 2020, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El mes de juny del 2014, la comunitat de propietaris del Conjunt Residencial Sol-Esquí va presentar una demanda de reclamació de quantitat contra diverses societats per uns vicis constructius.

1.2. Després de diverses suspensions de la tramitació de la causa, entre d'altres per la designació d'un nou batlle, ja que l'anterior va haver de deixar el coneixement de la causa com a conseqüència d'una decisió constitucional (veg. la sentència del 14 de juliol del 2015, recaiguda en la causa 2015-10-RE), el 4 de juliol del 2016, les parts van presentar els seus escrits respectius de proposició de proves.

1.3. El 20 de desembre del 2016, la comunitat de propietaris recurrent informava de nous despreniments, destacant la perillositat de la situació i sol·licitant l'acceleració dels autes.

1.4. La comunitat de propietaris recurrent va sol·licitar insistiments verbals i escrits en què demanava l'agilització de la fase probatòria (escrits del 7 de març del 2018, del 26 de març del 2019, del 25 de novembre del mateix any, del 15 de gener del 2020 i del 9 de juliol del mateix any).

1.5. El 7 d'agost del 2020, la representació processal de la comunitat de propietaris del Conjunt Residencial Sol-Esquí va interposar un recurs d'empara contra la inactivitat de la jurisdicció ordinària que derivaria en una presumpta vulneració del dret a un procés degut en els seus vessants dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un judici de durada raonable, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació de la comunitat de propietaris recurrent

- La part recurrent en empara exposa que, el 9 de gener del 2017, es va dictar una providència per la qual s'informava a les parts de la possibilitat d'efectuar una prova pericial conjunta per constatar els desperfectes patits per la comunitat de propietaris del Conjunt Residencial Sol-Esquí. La comunitat de propietaris va acceptar la participació en una pericial conjunta i, després va restringir el seu objecte, segons els escrits de dates 26 de gener del 2017 i del 17 d'octubre del mateix any, respectivament. Des d'aquella data ha efectuat nombrosos insistiments (7 de març del 2018, 26 de març del 2019, 25 de novembre del mateix any, 15 de gener del 2020 i 9 de juliol del mateix any) amb la finalitat que s'agilitzés la realització de la prova pericial. I és que la seva voluntat no només apunta a la conveniència de finalitzar el procés, sinó a la de reparar els problemes constructius i endèmics del conjunt residencial i així evitar que es puguin causar danys a tercers.

- En definitiva, és per aquests motius que considera que s'han vulnerat els seus drets a una decisió fonamentada en Dret i a un procés de durada raonable.

- I, per tant, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la

vulneració dels drets esmentats, requerint a la Batllia la continuació de forma immediata i urgent de la tramitació de la causa, i, més concretament, la pràctica de la prova pericial que ha de determinar l'abast, la determinació i la quantificació dels danys ocasionats a l'edifici. També demana que declari que aquesta part té dret a ser indemnitzada pel retard sofert i per les despeses que se n'han derivat, incloses les d'advocat.

2.2. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal afirma que, de conformitat amb la doctrina del Tribunal Europeu dels Drets Humans i del Tribunal Constitucional, l'examen de la vulneració del dret a un procés de durada raonable exigeix prendre en consideració el volum de feina de l'òrgan judicial, la seva organització humana i material, el comportament de l'autoritat judicial en l'evolució del procés, la conducta processal de les parts, la complexitat de l'afer i la durada mitjana en afers similars. Des d'aquesta òptica, considera que el retard es deu a la complexitat processal de la causa i a la conducta processal de les parts.

- La part recurrent esmenta com a darrera diligència judicial la del 9 de gener del 2017, però n'existeixen de posteriors, relatives a la pràctica de la prova del 21 de setembre del 2020. El procés es troba en fase de proves, que s'han de practicar per poder dictar la sentència i cal considerar que hi ha sis parts, a les quals s'ha de donar trasllat de cada petició o resolució, de manera que hi ha modificacions en les peticions de prova o interposicions de recursos de reposició.

- Respecte de la providència del 9 de gener del 2017, a la qual fa referència la part recurrent, cal precisar que la prova no s'ha practicat perquè les parts no han efectuat la provisió de fons. Així, la part recurrent la va portar a terme el 24 d'abril del 2019 i les altres parts han anat efectuant ingressos, sent el darrer de l'1 de setembre del 2020.

- Per aquests motius s'ha de considerar que no es pot imputar a la Batllia el retard en la tramitació del procés, ja que no s'ha produït una inactivitat que li sigui imputable.

- Per acabar demana al Tribunal Constitucional que desestimi aquest recurs d'empara, per tal com no hi ha hagut la inactivitat processal denunciada que es requereix per afirmar l'existència d'una dilació indeguda.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. L'article 10.2 de la Constitució garanteix el dret a un judici de durada raonable. La jurisprudència d'aquest Tribunal Constitucional ha establert quins són els paràmetres que s'han de prendre en consideració per poder concloure si la durada d'un judici és o no és raonable (veg. entre d'altres, les sentències del 14 de març del 2001 -causa 2000-17-RE-, del 7 de setembre de 2005 -causa 2005-21-RE-, del 7 de maig del 2018 -causes 2017-38-RE i 2017-54-RE-, del 7 de setembre del 2018 -causa 2018-10-RE-, del 19 de desembre del 2018 -causa 2018-50-RE-, del 22 de maig del 2019 -causa 2019-14-RE-, i del 13 de juliol del 2020 -causa 2020-19-RE-).

I aquesta doctrina del Tribunal Constitucional s'alinea amb la jurisprudència del Tribunal Europeu dels Drets Humans (veg. la sentència del 13 de juliol de 1983, recaiguda en el cas Zimmermann i Steiner c/ Suïssa, així com la sentència del 27 de juny del 2000, recaiguda en el cas Frydlender c/

França).

3.2. La concreció de la durada "*raisonable*", com a concepte jurídic indeterminat, exigeix valorar la complexitat processal, el temps transcorregut, l'actitud processal de les parts i l'activitat dels tribunals (veg. les sentències del 25 de maig del 2007 -causa 2007-2-RE- i del 10 d'octubre del 2016 -causa 2016-8-RE), d'acord amb les peculiaritats del cas concret (veg. la sentència del 15 de desembre del 2014 -causa 2014-23-RE).

3.3. Si traslladem les consideracions anteriors al cas actual, resulta que la part recurrent, el 17 d'octubre del 2017, va demanar la restricció de la prova pericial conjunta, oferta per la Batllia el 9 de gener del 2017, i va efectuar insistiments mitjançant els escrits ressenyats en els antecedents processals d'aquesta sentència.

El Ministeri Fiscal argumenta una complexitat processal, i considera que no es pot imputar cap inactivitat a l'òrgan judicial, atès que en el procés existeixen sis intervinents, als quals se'ls ha de donar trasllat de les peticions i de les resolucions, així com el fet que, fins a dates recents, les parts encara estaven efectuant provisions de fons en relació amb la prova pericial.

3.4. Quant a l'existència de sis intervinents que integren les posicions actora i demandada del procés, si bé aquesta pot justificar que la tramitació sigui més lenta que d'ordinari, degut als actes de comunicació processal i a la interposició de recursos –dels quals només es refereix que s'hagi interposat un recurs de reposició datat de l'1 de setembre del 2020-, no justifica que la pràctica d'un mitjà de prova es demori prop de tres anys.

3.5. I, pel que fa al fet que les provisions de fons per la prova pericial s'hagin anat efectuant al llarg d'aquests anys, fins i tot el 2020, així com pel que fa a l'al·legació del Ministeri Fiscal sobre el fet que la fase de proves resulta necessària per dictar sentència i que les proves s'han de practicar, cal recordar que el procés civil conté l'anomenat principi d'impuls d'ofici, que exigeix al tribunal donar curs a les actuacions i vetllar per tal que el procés es desenvolupi de conformitat a les lleis, alhora que les parts han de portar a terme els actes processals en temps i forma. És a dir, el tribunal esdevé el garant que el procés civil es desenvolupi adequadament i d'aquí que li correspongui l'impuls processal necessari en cada ocasió per assolir aquesta fita.

Des d'aquesta òptica, per molt rellevant que sigui la fase probatòria no es pot dilatar en el temps, i correspon a l'òrgan judicial determinar el temps i la manera en què s'han de portar a terme les actuacions probatòries i els actes processals encaminats a fer-los possibles. Així, l'òrgan judicial ha de fixar un termini a les parts per tal que efectuïn la provisió de fons de les proves pericials, i fixar als tècnics un termini per a desenvolupar-les, sense que pugui restar a l'albir d'uns i d'altres el bon fi de la fase probatòria. A més, si les proves no es practiquen per una causa imputable a les parts, no cal restar a l'espera d'aquestes, sinó que cal impulsar el procés i resoldre segons les proves practicades i, en el seu defecte, d'acord amb les regles de la càrrega probatòria.

3.6. En definitiva, les al·legacions del Ministeri Fiscal no poden ser ateses i cal constatar l'existència d'una dilació indeguda sense causa justificada, la qual vulnera el dret a un procés de durada raonable, motiu pel qual la part recurrent té dret a ser indemnitzada pels perjudicis soferts per aquesta dilació.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Estimar el recurs d'empara interposat per la representació processal de la comunitat de propietaris del Conjunt Residencial Sol-Esqüí.
2. Declarar que s'ha vulnerat el seu dret fonamental a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució.
3. Declarar que la part recurrent té dret a ser indemnitzada pels perjudicis soferts.
4. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal de la comunitat de propietaris recurrent, a la presidenta de la Batllia i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 16 de novembre del 2020.

Josep-D. Guàrdia Canela Jean-Yves Caullet
President Vicepresident

Joan Manel Abril Campoy Dominique Rousseau
Magistrat Magistrat